

Bo Bergman

(1869-1967)

Författare, litteraturkritiker, novellist,
ledamot av Svenska Akademin 1925

Bo Bergman följde sin fars yrkesväg som förste postassistent fram till sin pensionering. Bredvid sin tjänstemannagärning ägnade han sig, under mer än sex årtionden, åt författarskap. Debuten ägde rum 1903 med diktsamlingen "Marionetterna" som präglades av stor pessimism. Han såg människors liv som ett narrspel där tillvaron styrdes liksom av en gammal gud som leker med sina dockor.

Men författarens tillit till människans förmåga ökades efterhand. I sin följande diktning anknöt han till både svensk och europeisk kulturtradition med bl.a. Goethe och Heine som förebilder. Tillsammans med debutboken bildar i dessa diktsamlingar "Elden" (1917) samt "Livets ögon" (1922) kärnan i hans författarskap.

Bo Bergmans kärlekslyrik hör till det finaste som han har skrivit. Liksom själsfränden Hjalmar Söderberg är han också en utsökt skildrare av Stockholm. Bergmans prosa har en form och lyrisk mjukhet som ligger musiken mycket nära. Många av hans dikter har därför kommit att tonsättas.

Under 1950- och 60-talen fortsatte Bergman med unik vitalitet sitt författarskap och utgav inte mindre än fyra diktsamlingar efter det att han fyllt 90 år. In det sista utmärktes hans språk av en enkel diktion, otvungen och vardagligt klar. De till denna bok utvalda sångerna ger vältaliga prov på denna förmåga.

Adagio

En romantisk kärleksvisa i långsam trefjärdedelstakt som dikttexten mjukt följer i inledningen när "vattnet rörs och vinden spelar, vind och vatten tar varann". Även i fortsättningen svävar musiken över skeendet. Gula rågen gungar av och an och svag musik vaggas diktaren till sömns. Vita moln och svanar länkas samman i en vacker metafor i sångens andra vers och får teckna bakgrunden till sångarens längtan efter sin älskade.

Stadsbarn

Detta är en stämningssång av annat slag än de båda föregående. Vi förflyttar oss från det idylliska landskapet och den djupa skogen till en stadsmiljö med en rad mindre tilltalande förtecken. Men författaren vill säga att även en dyster miljö – för den som kommit att betrakta den som sin hemvanda – kan ha en dragningskraft på den ensamma människan.

En skogsvisa

Det är skogen som är målet för det kärleksmöte som denna visa handlar om. Och om den mötesplats som bara de båda älskande känner till. Med några till synes enkla penndrag målar Bergman upp en stämning där just kärleksmötet förmår att förvandla skogens djupa, vilda och skrämmande tystnad till en ljus upplevelse.